

Nyttig om kvalitativ forskningsmetode

Monica Dalen

Intervju som forskningsmetode

En kvalitativ tilnærming. 2. utg. 121 s, tab, ill.
Oslo: Universitetsforlaget, 2011. Pris NOK 269
ISBN 978-82-15-01815-7

Det kvalitative forskningsmetodefeltet har vokst seg stort de siste tiårene. Det er et uensartet felt, hvor synet på ontologi, epistemologi og metodologi varierer. Følgelig er litteraturtilfanget også omfattende og bredspektret. Det er derfor naturlig å spørre om vi trenger enda en metodebok. Etter å ha lest denne boken er mitt svar ja. Det er en nyttig innføringsbok skrevet av Monica Dalen, professor ved Institutt for spesialpedagogikk ved Universitetet i Oslo.

Det er seks kapitler, og oppbyggingen er logisk knyttet til forskningsprosessens faser: om intervju som forskningsmetode og intervjuprosessen, teoretisk utvelgelse, organisering, bearbeiding og analyse av data, fremstilling av intervjudata og kvalitet i intervjustudier.

Et grep forfatteren har gjort, er å velge systematisk sammenliknende metode (grounded theory, GT) som teoretisk tilnærming. Boken er således nyttig for dem som ønsker å fordype seg i denne forskningstilnærmingen. Samtidig savner jeg refleksjoner om hva det er ved denne metoden som representerer likheter og forskjeller fra andre tilnærminger i kvalitativ forskning.

I kapittel 4, hvor forfatteren tar for seg organisering, bearbeiding og analyse av data, bidrar hun med gode fremstillinger av hvordan man kan gå frem. Jeg likte beskrivelsen av hvordan viktige innsikter for en forsker er et resultat av en kreativ prosess, og at gjennombrudd kan komme på overraskende måter.

Kapittel 5 er nyttig med tanke på ulike måter å fremstille kvalitative forskningsdata. Kapittel 6, om kvalitet, gir innsikt i hvordan man tenker om validitet i kvalitative prosjekter. Forfatteren synliggjør at kvalitativ metode er mer enn å følge oppskrifter. Refleksjonen er like viktig.

En utfordring når man skal skrive om den kvalitative forskningsprosessen, er å tydeliggjøre at samtidig som kvalitativ forskning er et håndverk, må håndverket være teoretisk fundert. Den utstrakte bruken av eksempler er nyttig for å belyse hvordan forskningens ulike faser konkret og håndverksmessig kan arte seg. Det er en styrke. Samtidig skygger vektleggingen av eksempler noen ganger for de mer prinsipielle og teoretiske utlegningene.

Forfatteren viser til at en del sosialpedagogisk forskning relaterer seg til sårbare grupper. Med begrepet «sårbar» sikter hun til mennesker som – på ulike måter og av forskjellige grunner – lever under vanskelige livsforhold. Det er utvilsomt et viktig tema i kvalitativ metode, noe forfatteren belyser godt. En idé hadde vært å knytte etiske overveielser til bruken av «sårbarhet»- fordi betegnelsen noen ganger oppleves krenkende.

Forholdet mellom nærhet og avstand i forskerens relasjon til dem som studeres, hadde fortjent et tydeligere søkelys i en innføringsbok. Det hadde vært fint å få belyst hvordan man som uerfaren forsker kan ivareta seg selv. Det er et tema som er underkommunisert her, som i mange andre kvalitative forskningssammenhenger.

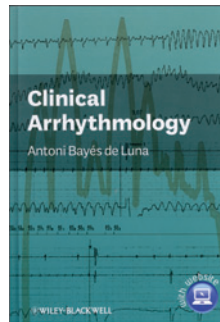
Denne andre utgaven har utvidet temaet etikk, og det er viktig. Dessverre er kapitlet om etikk plassert helt til slutt. For å synliggjøre etikken som en del av hele forskningsprosessen, og metode og etikk som sammenvevd, kunne forfatteren ha inkludert etiske avveininger i alle kapitlene. Da hadde man unngått at etikken får status som en «restkategori».

Målgruppen er studenter og lærere innenfor pedagogikk og helse- og sosialfag. Som innføringsbok er den nyttig for alle som planlegger å gjøre et kvalitativt forskningsprosjekt.

Marit Helene Hem

Senter for medisinsk etikk
Institutt for helse og samfunn
Universitetet i Oslo

Godt om arytmier – for spesielt interesserte

Antoni Bayés de Luna

Clinical arrhythmology

428 s, tab, ill. Chichester: Wiley-Blackwell,
2011. Pris GBP 84
ISBN 978-0-470-65636-5

Bayés de Luna fra Barcelona må ha samlet litteraturreferanser gjennom et langt klinikerliv. Han har vært en sentral person i internasjonal elektrokardiologi, med særlig kompetanse på plutselig hjertedød, akutt hjerteinfarkt og det autonome nervesystemets påvirkning av hjertet. Nå har han laget en monografi over hele arytmiområdet.

Boken er logisk bygd opp med en basal del, en klinisk del og en siste del om EKG som prediktor for arytmi og død. Hovedpunkter gjentas i gråsladdede tekstbokser, og det er testspørsmål til sist i hvert kapittel. En Internett-adresse inneholder flervalgsoppgaver og, forbillig, mulighet for forfatterens oppdateringer og korrekasjoner.

EKG-eksemplene er tallrike og som regel velvalgte, men dessverre sjelden av slik kvalitet at de frister til bruk i egen undervisning. Det er irriterende at hvert eneste avsnitt er markert både med innrykk og svart sirkel. Teksten er generelt godt korrekturlest, men faguttrykkene har uvanlig mye ordfeil.

En monografi i dag er en imponerende prestasjon. Fremstillingen blir enhetlig, men også preget av eneforfatterens styrker og begrensninger. Hovedinntrykket er en leksikal fremstilling der få sjeldenheter utelates. Det er verdifulle henvisninger til gamle arbeider som det ellers ikke er så lett å oppspore. Deler må være skrevet for år tilbake, og ofte er nyere retningslinjer omtalt, men ikke fullt integrert i teksten. Noen detaljer virker sære i nordisk perspektiv: Få vil anbefale amiodaron for å forebygge atrieflimmer hos pasienter med brede P-bølger som er difasiske i nedreveggsavledningene, som uttrykk for ledningsblokk i Bachmanns interatriebunt, og dermed retrograd aktivisering av venstre atrium. En del unøyaktigheter skyldes nok at dette er første utgave.

Den største begrensningen er at den enorme kunnskapen ikke er godt didaktisk presentert. Ofte er det så lite som mangler før det hadde blitt lett forståelig. Av den grunn egner den seg ikke godt som eneste bok for yngre kardiologer, men den kan godt være komplementær til en mer innsiktsbasert bok, for eksempel *Clinical cardiac electrophysiology* (1).

Knut Gjesdal

Hjertemedisinsk avdeling
Oslo universitetssykehus, Ullevål

Litteratur

1. Josephson ME. *Clinical cardiac electrophysiology: techniques and interpretation*. 4. utg. Philadelphia: Wolters Kluwer/Lippincott Williams & Wilkins, 2008.